

Piotr Michalik

ZWOLNIENIA PODATKOWE DLA ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH W ORZECZNICTWIE SĄDU NAJWYŻSZEGO USA

Zwolnienia podatkowe dla związków wyznaniowych (kościół) funkcjonują w amerykańskim systemie prawnym od czasów kolonialnych. W prawie federalnym kluczowe znaczenie ma zwolnienie od podatku dochodowego na podstawie § 501(c)(3) federalnego kodeksu podatkowego (IRC). Natomiast w prawie stanowym najważniejsze są zwolnienia z podatku od własności, zwłaszcza nieruchomości, ustanawiane przez właściwe legislatury stanowe. Począwszy od precedensowego orzeczenia w sprawie *Walz v. Tax Commission* z 1970 r. Sąd Najwyższy USA co do zasady uznawał konstytucyjność przedmiotowych zwolnień. Zdaniem sądu zwolnienia te nie naruszają klauzuli ustanowienia I Poprawki do Konstytucji federalnej, gdyż państwo przyznaje je nie w celu wspierania religii i związków wyznaniowych, ale ze względu na życzliwą neutralność względem nich. Zgodnie z orzeczeniem w sprawie *Bob Jones University v. United States* z 1983 r. związki wyznaniowe, z punktu widzenia prawa podatkowego, są klasyfikowane do kategorii organizacji pożytku publicznego. Jako takie mogą więc korzystać z pośredniej pomocy finansowej państwa, która jest skutkiem przyznania zwolnienia podatkowego. Oznacza to jednak także, iż będąc beneficjentami przywileju związki wyznaniowe są zobligowane do podporządkowania się wymogom kwalifikacyjnym ustanowionym przez państwo. Ponadto, począwszy od orzeczenia w sprawie *Texas Monthly, Inc. v. Bullock* z 1989 r. Sąd Najwyższy konsekwentnie odrzucał koncepcję wywiedzenia prawa do zwolnienia podatkowego z klauzuli swobodnej praktyki I Poprawki. Tym samym uznał za niekonstytucyjne zwolnienia przyznawane ekskluzywnie związkom wyznaniowym lub prowadzonej przez nie działalności.

Słowa kluczowe: orzecznictwo Sądu Najwyższego USA, zwolnienia podatkowe, związki wyznaniowe

TAX EXEMPTIONS FOR CHURCHES IN THE UNITED STATES SUPREME COURT DECISIONS

The existence of tax exemptions for churches in the American legal system dates back to the colonial times. In federal law, it is mainly based on § 501(c)(3) of Internal Revenue Code, which grants exemption from federal income tax. Meanwhile, in state law the exemptions from real property taxation are of the most importance. Since a landmark ruling in *Walz v.*

Tax Commission from 1970, the United States Supreme Court has recognised, as a rule, constitutionality of such exemptions. According to the Court, they do not violate the Establishment Clause of the First Amendment to the United States Constitution. The Court reasoned that the purpose of the tax exemptions is sustaining the benevolent neutrality of state towards religion and churches, not the advancement of them. In its opinion in *Bob Jones University v. United States* from 1983, the Court added that, in the field of tax law, every church has to be understood as a charity. For that reason, tax exemptions are granted to churches, which generated an indirect public subsidy for them. This means, however, that being the beneficiaries of the privilege churches are obliged to conform to the qualifying requirements laid down by the state. Furthermore, since its decision in *Texas Monthly, Inc. v. Bullock* from 1989, the Court has consistently rejected to derive the right to tax exemption from the Free Exercise Clause of the First Amendment. As a result of this, the Court declared that tax exemptions granted exclusively for churches or their activities are unconstitutional.

Key words: Supreme Court decisions, tax exemptions, church and state relations